

Jhr. A. J. Gevers

In het vorige nummer van Cascade werden een aantal gegevens gepresenteerd over de tuinarchitect G.A. Blom, die in het eerste kwart van de 19e eeuw rond Zwolle werkzaam was²⁴.

Een van de gebruikte bronnen voor dat artikel was de boekhouding van Michaël Helmich, de bezitter van het landgoed Vilsteren. In het archief van dat landgoed, waarvan de inventarisatie momenteel wordt afgerond, trof ik nog meer gegevens zodat de legpuzzel verder kan worden uitgelegd.

In 1819 huwde Petrus Helmich, een jongere zoon van de genoemde Michaël, met de Groningse Annette Akerma. Op dat tijdstip bewoonde vader zijn geliefde Vilsteren, maar had ook zoon Petrus al een grote voorliefde voor het landleven. Hij zou tenslotte na zijn vaders dood het beheer van Vilsteren overnemen. Voordien was het zaak elders een onderkomen te vinden.

Onder de rook van Zwolle, richting Dalfsen, ligt de buitenplaats De Horte, thans de zetel van de Stichting Het Overijssels Landschap. Sinds 1801 woonde hier Johannes Wilhelmus van Rhijn met zijn vrouw Catharina van der Niepoort, welk huwelijk slecht was. Toen de kinderen in 1816 het huis uit waren werd De Horte te huur gezet doch er meldden zich geen gegadigden. Om een meer aantrekkelijk pand te kunnen aanbieden liet Van Rhijn een nieuw huis bouwen, hetgeen echter zijn geldzorgen niet verkleinde. In 1821 adverteerde Van Rhijn wederom met zijn buitenplaats, daarbij tuin en boomgaard zeer aanbevelend.

Thans kon wel een huurder worden gevonden: Petrus Franciscus Helmich van Vilsteren. Deze betrok De Horte blijkbaar in februari 1822 wanneer zijn, uiterst bescheiden, boekhouding begint te lopen. Zijn eerste aankoop waren tuinzaden. Op 28 februari van dat jaar betaalde hij wegens dertien dagen kostgeld van 'de hovenier Blom en knecht' drie gulden. Enige dagen later, op 3 maart, kreeg Blom tien dagen daghuur à vijftien stuiver = 7-10-0, terwijl voor de knecht per dag acht stuiver werd betaald. De volgende betalingen aan Blom waren op 17 maart, voor acht dagen en levering van tuinzaden en op 19 april wederom voor acht dagen. Blijkbaar werd door Blom en zijn knecht ander werk geleverd dan door het eigen personeel van Helmich. Uit de boekhouding blijkt dat hij een eigen hovenier had, die Jannes heette, en een knecht, Bers genaamd. Deze laatste verdiende slechts vier stuiver per dag. Of Blom zich uitsluitend beperkte tot het geven van aanwijzingen of ook daadwerkelijk de handen uit de mouwen stak blijft de vraag. Ook is het niet bekend wat er in 1822 aan de tuin gedaan is. Wel zijn er in de tuin achter het huis rudimenten van een Engelse aanleg aanwijsbaar.

²⁴ Gevers, A.J., De tuinarchitect Blom, stukjes uit een legpuzzel, *Cascade; Bulletin voor tuinhistorie* 1 (1991), nr. 2, p 3-7.